

КОПІЯ

ВИЩИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД УКРАЇНИ

УХВАЛА
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

09 червня 2016 року

м. Київ

К/800/44630/15

Вищий адміністративний суд України у складі колегії суддів:

Черпака Ю.К. (головує в судовому засіданні),

Амеліна С.Є.,

Головчук С.В.,

секретаря судового засідання Музички Н.В.,

за участю позивача, його представника Маселка Р.А., представника Апеляційного суду Черкаської області і зборів цього суду – Пальонного В.С., представника голови Апеляційного суду Черкаської області – Іоненка В.П.,

розглянувши у відкритому судовому засіданні в режимі відеоконференції адміністративну справу

за позовом судді Апеляційного суду Черкаської області Бондаренка Сергія Івановича до Апеляційного суду Черкаської області, зборів суддів Апеляційного суду Черкаської області, голови Апеляційного суду Черкаської області Бабенка Володимира Миколайовича про визнання протиправним та скасування рішення,

за касаційною скаргою судді Апеляційного суду Черкаської області Бондаренка Сергія Івановича на постанову Черкаського окружного адміністративного суду від 03 серпня 2015 року та ухвалу Київського апеляційного адміністративного суду від 30 вересня 2015 року,

встановив:

У червні 2015 року суддя Апеляційного суду Черкаської області Бондаренко С.І. звернувся з позовом до Апеляційного суду Черкаської області, зборів суддів Апеляційного суду Черкаської області (далі – збори суддів), голови Апеляційного суду Черкаської області Бабенка В.М., про визнання протиправним і скасування рішення зборів суддів від 07 травня 2015 року (протокольна форма) в частині обрання головою Апеляційного суду Черкаської області Бабенка В.М.

Позовні вимоги мотивовані тим, що прийняте зборами суддів Апеляційного суду Черкаської області 07 травня 2015 року рішення порушує положення Конституції України та Закону України «Про судоустрій і статус суддів» в редакції Закону України «Про забезпечення права на справедливий суд».

Постановою Черкаського окружного адміністративного суду від 03 серпня 2015 року, залишеною без змін ухвалою Київського апеляційного адміністративного суду від 30 вересня 2015 року, у задоволенні позову відмовлено.

У касаційній скарзі позивач посилається на порушення судами норм матеріального і процесуального права, невідповідність висновків судів обставинам справи, недоведеність обставин, що мають значення для справи. Просить скасувати оскаржувані судові рішення та прийняти нове, яким його позов задовольнити. Скаргу мотивує доводами, аналогічними викладеним у позовній заяві та в апеляційній скарзі. Стверджує, що проведені 07 травня 2015 року збори суддів відбулись з порушенням

вимог Положення про збори суддів Апеляційного суду Черкаської області від 07 травня 2015 року та є неповноважними. Згідно з оскаржуваним рішенням позивач був присутнім та брав участь у зборах суддів 07 травня 2015 року, що не відповідає дійсності, оскільки в цей час він перебував у судових засіданнях. На зборах суддів 07 травня 2015 року Бабенко В.М. не міг бути кандидатом на посаду голови суду, оскільки на попередніх зборах 17 квітня 2015 року під час голосування жоден з кандидатів не набрав необхідної для обрання кількості голосів, що є підставою для проведення повторних виборів з висунуттям нових кандидатів. Обрання Бабенка В.М. головою суду втретє поспіль не відповідає принципу єдиного статусу суддів та є порушенням статті 20 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», якою встановлено обмеження щодо зайняття суддею адміністративної посади двома строками.

Вислухавши пояснення учасників процесу, які з'явилися у судові засідання, перевіряючи правильність застосування судами першої та апеляційної інстанцій норм матеріального і процесуального права, правової оцінки обставин справи, колегія суддів вважає, що касаційна скарга не підлягає задоволенню.

Судами встановлено, що рішенням Вищої ради юстиції від 21 червня 2012 року №796/0/15-12 Бабенко В.М. призначений на посаду голови Апеляційного суду Черкаської області строком на п'ять років, з 21 червня 2012 року по 20 червня 2017 року включно, та одночасно звільнений з посади заступника голови цього суду.

08 квітня 2014 року прийнято Закон України «Про відновлення довіри до судової влади в Україні», на виконання якого 17 квітня 2014 року відбулися збори суддів Апеляційного суду Черкаської області, де більшістю голосів обрано та призначено головою суду Бабенка В.М. строком на один рік.

17 квітня 2015 року проведено збори суддів Апеляційного суду Черкаської області, на яких вирішувалось питання обрання голови даного суду. За результатами голосування жоден з двох кандидатів, у тому числі Бабенко В.М., не набрав необхідну кількість голосів, у зв'язку з чим зборами суддів прийнято рішення призначити дату проведення повторних зборів суддів апеляційного суду для проведення виборів голови суду на 27 квітня 2015 року.

27 квітня 2015 року збори суддів апеляційного суду не відбулись, наступні збори призначено на 07 травня 2015 року.

07 травня 2015 року зборами суддів Апеляційного суду Черкаської області більшістю голосів суддів цього суду обрано головою суду Бабенка В.М. строком на 2 роки.

Ні 17 квітня, ні 07 травня 2015 року кандидатура судді Бондаренка С.І. на посаду голови суду не висувалась.

Відмовляючи у задоволенні позову, суди виходили з того, що під час проведення зборів суддів Апеляційного суду Черкаської області 07 травня 2015 року та обрання голови суду не встановлено наявності порушень, які вплинули чи могли вплинути на прийняте зборами рішення в частині обрання голови суду, відтак відсутні підстави для його скасування. Судами також враховано правову позицію, викладену в рішенні Ради суддів України від 02 квітня 2015 року № 34 «Про обрання суддів на адміністративні посади».

Згідно з частинами 1 і 3 статті 125 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 07 липня 2010 року № 2453-VI (у редакції, що діяла на час виникнення спірних правовідносин; далі – Закон № 2453-VI) організаційними формами суддівського самоврядування є, зокрема, збори суддів. Порядок здійснення суддівського самоврядування визначається відповідно до Конституції України цим Законом та іншими законами, а також регламентами і положеннями, що приймаються органами суддівського самоврядування згідно з Конституцією України та цим Законом.

Відповідно до статті 126 Закону № 2453-VI збори суддів - зібрання суддів

відповідного суду, на якому вони обговорюють питання внутрішньої діяльності цього суду та приймають колективні рішення з обговорюваних питань. Збори суддів є повноважними, якщо на них присутні не менше двох третин кількості суддів, які працюють у цьому суді.

Одним із повноважень зборів суддів є прийняття рішення про обрання суддів на адміністративні посади та звільнення з цих посад (пункт 3 частини 5 статті 126 Закону № 2453-VI).

Частиною 10 статті 126 Закону № 2453-VI визначено, що збори суддів приймають рішення більшістю голосів суддів, присутніх на зборах, відкритим голосуванням, якщо не буде прийнято рішення про проведення таємного голосування. Рішення щодо обрання на адміністративні посади або звільнення з цих посад, а також про обрання делегатів на спільні збори суддів місцевих загальних судів приймаються таємним голосуванням.

З протоколу зборів суддів апеляційного суду від 07 травня 2015 року суди встановили, що усього працюючих в суді суддів - 41, присутніх на зборах - 38, відсутні - 3 суддів (Гончар Н.І., Швидкий Д.М., Попельнох Р.О.). До списку кандидатур на посади голови суду ввійшли Бабенко В.М. та Демиденко А.І. Згідно з результатами таємного голосування з виборів голови суду кількість виготовлених бюлетенів - 38; кількість бюлетенів, що знаходились в скриньці для голосування після її розпечатування - 38; кількість дійсних бюлетенів - 37; кількість бюлетенів, визнаних недійсними - 1; кількість голосів «за», отримана кожним кандидатом: Бабенко В.М. - 21, Демиденко А.І. - 14; кількість голосів, що не підтримали жодного кандидата - 2.

Тобто, на зборах суддів 07 травня 2015 року були присутніми більше ніж 2/3 кількості суддів, які працюють у цьому суді, рішення щодо обрання голови суду прийнято шляхом проведення таємного голосування більшістю голосів суддів, присутніх на зборах, а тому такі збори є повноважними.

Цього ж дня до початку процедури обрання голови суду, зборами суддів затверджено Положення про збори суддів Апеляційного суду Черкаської області, що спростовує доводи позивача про проведення зборів суддів 07 травня 2015 року без затвердження положення про його діяльність.

Сторони не заперечували, що 07 травня 2015 року на зборах суддів не складався реєстраційний список суддів, які прибули на збори, як того вимагає Положення. У зв'язку з цим судом першої інстанції допитано як свідків секретаря зборів суддю Нерущак Л.В., суддів Захарову В.Ф. і Фетісову Т.Л., з пояснень яких встановлено, що у період проведення зборів суддя Захарова В.Ф. виконувала обов'язки голови суду, явку суддів на збори до їх відкриття і після вона перевіряла особисто шляхом проставляння відміток у своєму списку; позивач також був присутній на зборах. Після затвердження Положення про збори суддів на зборах обговорювалось питання щодо складання реєстраційного списку суддів, які прибули на збори. За наслідками обговорення, з метою економії часу та враховуючи, що такий список повинен складатись до відкриття зборів, а такі вже розпочались, судьями було прийнято рішення перейти до вирішення наступних питань порядку денного зборів без складання реєстраційного списку.

Позивач зазначав, що протокол зборів суддів Апеляційного суду Черкаської області від 07 травня 2015 року в частині його присутності на зборах не відповідає дійсності, оскільки в цей час він приймав участь у судових засіданнях. З цього приводу допитані судом першої інстанції свідки пояснили, що 07 травня 2015 року збори суддів були призначені на 13:00 год., проте розпочались із запізненням на 5-10 хв. Всі допитані свідки — судді Храпко С.І., Фетісова Т.Л., Храпко В.Д., Ювшин В.І., Захарова А.Ф., секретар зборів суддя Нерущак Л.В., секретар лічильної комісії Вінниченко Б.Б. підтвердили участь позивача у зборах суддів у цей день.

Крім того, згідно зі списком суддів, які отримали бюлетені для таємного

голосування з виборів голови суду 07 травня 2015 року, усього було видано 38 бюлетенів. У цьому списку міститься підпис позивача про отримання бюлетеня (порядковий номер 3). Під час таємного голосування за Бабенка В.М. віддали свій голос 21 суддя, тобто більшість від кількості суддів, які працюють у цьому суді, за Демиденка А.І. - 14 суддів, 2 суддів проголосували проти всіх, 1 з бюлетенів визнано недійсним (усього 38). У зв'язку з наведеними обставинами та з огляду на покази свідків, суди встановили присутність позивача на зборах суддів 07 травня 2015 року та його участь у голосуванні.

Неточності у протоколі зборів суддів від 07 травня 2015 року щодо кількості присутніх на зборах суддів (в окремих випадках 37, а не 38), не відображення у ньому вирішення окремих питань та деякі процедурні відхилення (не складено реєстраційний список суддів, які прибули на збори, не зазначено про обрання голови та секретаря зборів, не затверджено форму протоколу про результати таємного голосування, неприйняття рішення про оголошення обраним суддю на посаду голови суду), не свідчать про незаконність результатів зборів суддів, а тому суди правильно виходили з того, що незначні порушення, допущені під час проведення зборів, необхідно оцінювати у тому контексті, наскільки ці порушення могли вплинути на волевиявлення суддів під час прийняття зборами відповідного рішення. Таких порушень під час обрання голови суду 07 травня 2015 року судами не встановлено.

Стосовно доводів позивача про те, що 07 травня 2015 року Бабенко В.М. не міг бути кандидатом на посаду голови апеляційного суду, оскільки 17 квітня 2015 року під час проведення голосування жоден з кандидатів не набрав необхідної для обрання кількості голосів, що є підставою для проведення повторних виборів з висунуттям нових кандидатів, слід зазначити наступне.

З метою забезпечення організаційної єдності вирішення зборами суддів питань щодо внутрішньої діяльності судів та прийняття колективних рішень з обговорюваних питань рішенням Ради суддів України від 16 квітня 2015 року № 39 затверджено Типове положення про збори суддів судів загальної юрисдикції (далі – Типове положення), рекомендоване до прийняття судам загальної юрисдикції.

Згідно з пунктом 5.11 Типового положення в залежності від результатів голосування збори суддів приймають одне з наступних рішень: - оголошують обраним на відповідну посаду суддю, який отримав необхідну більшість голосів; - ухвалюють про проведення повторного голосування, якщо жодним суддею не отримано необхідної для обрання кількості голосів.

Отже, якщо жодним суддею не отримано необхідної для обрання кількості голосів, то проводиться повторне голосування.

Процедура повторного голосування регламентована у пункті 5.12 Типового положення.

Відповідно до пункту 5.14 Типового положення якщо при повторному голосуванні жодним з кандидатів не отримано необхідної для обрання кількості голосів, збори суддів приймають рішення про повторні вибори з висунуттям нових кандидатур.

Такі самі норми закріплено в пунктах 5.11 - 5.14 Положення про збори суддів Апеляційного суду Черкаської області, затверджених рішенням зборів суддів цього суду від 07 травня 2015 року.

Тобто, 07 травня 2015 року на зборах суддів відбулись не повторні вибори голови суду.

Окрім того, Положення про збори суддів Апеляційного суду Черкаської області, за яким обрано голову суду, затверджено 07 травня 2015 року, а тому його норми не поширюються на правовідносини, що виникли до цієї дати. Як встановили суди, іншого документа, яким би визначався порядок скликання і проведення зборів суддів, порядок обрання суддів на адміністративні посади, також не було.

З приводу обрання Бабенка В.М. головою суду втретє поспіль в контексті встановлених обмежень щодо зайняття суддею адміністративної посади двом строками, суди правильно виходили з наступного.

Рішенням Вищої ради юстиції України від 21 червня 2012 року Бабенко В.М. призначений на посаду голови Апеляційного суду Черкаської області строком на роки, рішенням зборів суддів Апеляційного суду Черкаської області від 17 квітня 2014 року - обраний на цю ж посаду строком на 1 рік.

12 лютого 2015 року прийнято Закон України «Про забезпечення права на справедливий суд» № 192-VIII (далі – Закон 192-VIII), яким у новій редакції викладено Закон № 2453-VI.

Частиною 2 статті 20 Закону № 2453-VI в редакції Закону № 192-VIII, який набрав законної сили 28 березня 2015 року, встановлено новий порядок обрання суддів на адміністративні посади та звільнення з цих посад, відповідно до якого голова місцевого суду, його заступник, голова апеляційного суду, його заступники, голова вищого спеціалізованого суду, його заступники обираються на посади строком на два роки, але не більш як на строк повноважень судді, шляхом таємного голосування більшістю від кількості суддів, які працюють у відповідному суді.

Згідно з частиною 4 статті 20 Закону № 2453-VI в редакції Закону № 192-VIII суддя, обраний на адміністративну посаду у порядку, визначеному цією статтею, не може обіймати одну адміністративну посаду відповідного суду більш як два строки поспіль.

З цього приводу Рада суддів України у своєму рішенні від 02 квітня 2015 року № 34 «Про обрання суддів на адміністративні посади» висловила позицію, згідно з якою відсутні правові підстави вважати, що особи, які були призначені на адміністративні посади відповідно до законодавства, що діяло раніше, є такими, що не мають права бути обраними на адміністративну посаду в суді і обіймати її два строки поспіль. Таке обмеження застосовується до суддів, що були обрані на відповідну адміністративну посаду у порядку, передбаченому статтею 20 Закону України № 2453-VI в редакції Закону № 192-VIII. Відсутні також підстави стверджувати, що особи, які були призначені на адміністративні посади відповідно до статті 20 Закону України № 2453-VI в редакції, що набула чинності в зв'язку із прийняттям Закону України «Про відновлення довіри до судової влади в Україні» № 1188-VII від 08 квітня 2014 року, є такими, що обіймали адміністративну посаду перший строк. При цьому ні Закон № 192-VIII, ні нова редакція Закону України № 2453-VI не містять жодних обмежень щодо можливості зайняття адміністративних посад два строки поспіль судьями, які обіймали раніше.

Враховуючи викладене, колегія суддів вважає, що судами попередніх інстанцій спростовано всі доводи та посилання позивача, якими він обґрунтовує свої позовні вимоги щодо обставин проведення зборів суддів Апеляційного суду Черкаської області 07 травня 2015 року, у зв'язку з чим підстави для задоволення касаційної скарги відсутні.

Щодо посилань позивача на безпідставне відхилення судом першої інстанції заяви позивача про відвід судді Орленко В.І., не призначення колегії суддів для розгляду справи у зв'язку з її особливою складністю, допит свідків без дотримання норм КАС України, то апеляційним судом не встановлено порушень в цій частині під час розгляду справи в першій інстанції. Не вбачає таких порушень і колегія суддів касаційного суду.

Відмова суду апеляційної інстанції у проведенні судового засідання в режимі відеоконференції згідно з частиною 2 статті 224 КАС України не може бути підставою для скасування судового рішення з мотивів порушення судом норм процесуального права, оскільки це не призвело і не могло призвести до неправильного вирішення справи.

Відповідно до статті 224 КАС України суд касаційної інстанції залишає касаційну скаргу без задоволення, а судові рішення - без змін, якщо визнає, що суди першої та апеляційної інстанцій не допустили порушень норм матеріального і процесуального права при ухваленні судових рішень чи вчиненні процесуальних дій.

За наведених обставин колегія суддів приходять до висновку, що судами ухвалено рішення з додержанням норм матеріального та процесуального права, а тому касаційну скаргу слід залишити без задоволення, а судові рішення - без змін.

За висловленими представником відповідача доводами касаційний суд не вбачає підстав для прийняття окремої ухвали щодо адвоката Маселка Р.А.

Керуючись статтями 122-1, 220, 221, 224, 230, 231, 254 Кодексу адміністративного судочинства України, суд -

ухвалив:

Касаційну скаргу судді Апеляційного суду Черкаської області Бондаренка Сергія Івановича залишити без задоволення, а постанову Черкаського окружного адміністративного суду від 03 серпня 2015 року та ухвалу Київського апеляційного адміністративного суду від 30 вересня 2015 року – без змін.

Ухвала набирає законної сили з моменту проголошення і оскарженню не підлягає.

Судді:

[Handwritten signature]

Черпак Ю.К.

[Handwritten signature]

Амелін С.Є.

[Handwritten signature]

Головчук С.В.

З оригіналом
згідно

[Handwritten signature]
[Handwritten signature]

